

TREFFER

1. Introductie

In *Treffer* staat dit jaar het thema (nieuw) leven centraal. Op verschillende manier wordt dit thema belicht. In deze *Treffer* gaat we in op het thema Donatie. Mede gezien de recente ontwikkelingen in de politiek op het gebied van orgaandonatie is het een uiterst actueel onderwerp.

Het is ook een pittig onderwerp. Er wordt, ook binnen onze achterban heel verschillend over dit onderwerp gedacht. Daarom is het goed om met jongeren vooral meningsvormend over het thema na te denken.

1.1 - Jaarthema

Andere onderwerpen binnen het jaarthema:

- Schepping
- Wedergeboorte
- Liefde & seksualiteit
- **Donatie**
- Eeuwig leven

1.2 – Doelen:

1. Jongeren leren wat doneren is en welke verschillende vormen er zijn.
2. Jongeren leren verschillende visies op doneren te herkennen.
3. Jongeren leren hun eigen mening vormen over doneren.

1.3 - Aansluiting op leefwereld:

Voor veel jongeren staat het onderwerp Donatie ver van hen af. Als tiener heb je er nog niet direct mee te maken. Wellicht hebben ze er wel eens over gehoord. Toch zullen er jongeren zijn die mensen in hun omgeving hebben, die wachten op een nieuwe nier of een ander orgaan. Voor hen komt zo'n thema erg dicht bij. Vooral als ook de vraag wordt gesteld om bijv. een nier af te staan voor een familielid. Zou je die keuze maken? Kan dat?

Ook al staat het ver bij jongeren vandaan, dan is het toch goed om er met elkaar over na te denken. De wetgeving rond dit thema gaat zoals het er naar uit ziet, grondig veranderen. Vroeger moest je zelf, heel bewust aangeven dat je donor wilde worden. Het wetsvoorstel wat door de Tweede Kamer is goed gekeurd gaat er nu vanuit dat iedereen donor is. Wil je dat niet, dan moet je dat zelf aangeven. Het vraagt dus een bewuste keuze.

De keuze om wel of geen donor te worden, moet niet gemaakt worden op een verenigingsavond. Het enige juiste antwoord kan ook niet door ons gegeven worden. Uiteindelijk moeten jongeren (in overleg met hun ouders) de beslissing maken waar ze voor kiezen. Als ze er voor kiezen om het niet te doen, moeten we dat zeker accepteren. Dat is niet egoïstisch. Als een jongere er maar wel over nagedacht heeft. Dat geldt ook andersom. Als een jongere wel organen wil doneren, moeten we dat ook vrij laten. Maar ook hierbij geldt: Waarom doe je het? Vanuit welke intentie?

2. Inhoud

Een avond kan je op veel verschillende manier indelen. Om een goede lijn in het programma te hebben, worden een aantal opties uitgewerkt. Ook wordt er nog achtergrond informatie over het thema gegeven (rondom de leerdoelen), die gebruikt kan worden in de inleiding.

Vooraf

In deze *Treffer* staan we stil bij donatie. Orgaandonatie komt hierbij ook aan de orde. Het is goed om vooraf te beseffen dat het daarbij telkens gaat over de sterfelijkheid van de mens. We denken daarbij na over dood en leven. Een aangrijpende werkelijkheid. Door onze zonde is de dood in de wereld gekomen. God sprak immers: *Als jij daarvan eet, zult jij de dood sterven*. In de literatuur wordt er soms makkelijk gesproken over het moment van de dood. Steeds vaker lijkt het alsof de mens de macht heeft over dood en leven. Hoewel de medische wetenschap steeds verder is en steeds meer kan, toch moeten we vast blijven houden aan het Bijbelse feit dat zijn nooit de heerschappij over de dood zal krijgen: *Er is geen mens die heerschappij heeft over de geest, om den geest in te houden; en hij heeft geen heerschappij over den dag des doods, ook geen geweer in deze strijd; ook zal de goddeloosheid haar meesters niet verlossen* (Prediker 8:8).

In de behandeling van dit thema moeten en mogen we daarom juist ook de majesteit van de dood benadrukken. Sterven is immers *het ondeelbare ogenblik wanneer ziel en lichaam scheiden en de ziel voor God moet verschijnen* (dr. H.J. Agteresch in *Als grenzen vervagen*, blz. 52-53).

2.1 Uitwerking doelen

Leerdoel 1: Jongeren leren wat doneren is en welke verschillende vormen er zijn.

Doneren is iets geven of beschikbaar stellen aan anderen.

Er zijn verschillende vormen van donatie:

- Gelddonatie: *collecte aan de deur, gift via de bank aan een goed doel.*
- Haardonatie: *het geven van haar voor het maken van pruiken voor kankerpatiënten.*
- Bloeddonatie: *het geven van bloed. Jaarlijks wordt aan 250.000 patiënten bloed gegeven.*
- Orgaandonatie: *het doneren van organen. De volgende organen kunnen gedoneerd worden: alvleesklier, bloedvaten, botweefsel, kraakbeen, pezen, darmen, hart, hartkleppen, huid, lever, longen, nieren, oogweefsel. Orgaandonatie kan plaatsvinden bij leven of na overlijden.*
- Lichaam doneren aan de wetenschap: *Per jaar stellen ongeveer 2100 mensen hun lichaam ter beschikking aan de wetenschap. Deze vorm van doneren is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Hierdoor is er in verschillende ziekenhuizen een stop ingesteld.*

Bij leven:

Verschillende organen kun je tijdens je leven afstaan, bijvoorbeeld één nier. Dit is niet zonder risico's. In ieder geval gaat je lichamelijke conditie erop achteruit. Meestal wordt er bij leven aan familie of bekenden gedoneerd, maar dit kan ook aan de wachtlijst gedaan worden.

Na overlijden:

Wanneer een donor hersendood* is en overlijdt in het ziekenhuis kunnen er organen gedoneerd worden. Bij een aantal organen is het nodig om een overledene te blijven beademen en de bloedsomloop nog in stand te houden tot de organen uitgenomen worden.

In de afgelopen tijd is er behoorlijk wat discussie geweest rondom een aantal wetsvoorstellen rondom orgaandonatie. In het verleden was het altijd zo dat je pas donor wordt op het moment dat je dat zelf aangeeft. De huidige wetsvoorstellen zijn er op gericht dat je altijd donor bent, tenzij je zelf aangeeft dat je geen donor wilt zijn. In de media is hier veel over geschreven.

* Hersendood: er is geen activiteit meer vanuit de hersenen. Dit heeft tot gevolg dat het hart en de bloedsomloop stilvallen. Patiënten in het ziekenhuis liggen vaak aan apparatuur waardoor deze organen blijven werken. Hierdoor blijft bijvoorbeeld het hart kloppen. Wanneer artsen de hersendood constateren wordt de apparatuur uitgeschakeld.

Hersendood is geen coma. Bij coma is er nog beperkte hersenactiviteit en iemand kan nog herstellen.

Leerdoel 2: Jongeren leren verschillende visies op doneren te herkennen.

Er zijn verschillende visies rondom doneren. Je zou dit grofweg kunnen verdelen in zwart (geen donatie) en wit (donatie). Uiteraard vallen mensen niet in hokjes in te delen en is er een grijs gebied. Sommige mensen doneren bijvoorbeeld wel geld, maar vinden orgaandonatie te ver gaan.

Voor de duidelijkheid zijn argumenten soms iets versimpeld weergegeven. Voor deze leeftijdscategorie voert het te ver om op alle (soms technische) details in te gaan.

ZWART	GRIJS	WIT
<u>Geen gelddonatie</u> <i>Je hebt er zelf voor gewerkt dus dat mag je ook zelf houden.</i>		<u>Gelddonatie</u> <i>Je hebt je middelen van God gekregen, en je mag er van uitdelen aan anderen die het minder hebben.</i>
<u>Geen orgaandonatie bij leven</u> <i>We moeten het niet beter denken te weten dan God. We hebben niet voor niets onze organen gekregen. Je brengt jezelf moedwillig in gevaar.</i>		<u>Orgaandonatie bij leven</u> <i>God heeft de middelen gegeven, waardoor we medemensen kunnen helpen. De genadetijd van onze medemens kan hierdoor verlengd worden.</i>
<u>Geen orgaandonatie na overlijden</u> <i>We moeten het niet beter denken te weten dan God. Zijn beslissingen over leven en dood, ziekte en gezondheid moeten we aanvaarden.</i>		<u>Orgaandonatie na overlijden</u> <i>De genadetijd van onze medemens kan hierdoor verlengd worden.</i>
<u>Geen bloeddonatie</u> <i>We moeten het niet beter denken te weten dan God. Zijn beslissingen over leven en dood, ziekte en gezondheid moeten we aanvaarden.</i>		<u>Bloeddonatie</u> <i>De genadetijd van onze medemens kan hierdoor verlengd worden.</i>

Belemmeringen rond donatie:

- Automatische: *mijn familie en ik hebben nog nooit iets gedoneerd, dus dat doen we nu ook niet.*
- Angst voor medische wereld
- Gebrek aan financiële middelen (alleen bij gelddonatie)
- Gemak: *geen zin in de administratie. Geen zin om over na te denken.*
- Beperkt effect eigen gedrag: *het is een druppel op een gloeiende plaat. Er is weinig kans dat mijn organen gebruikt kunnen worden, want ik moet dan in het ziekenhuis overlijden.*
- Onwetendheid: *je weet niet af van de nood.*
- Andere doelen: *er zijn zoveel goede doelen en manieren om anderen te helpen.*
- Ervaren nadelen:
 - *Mijn geld wordt gebruikt voor doeleinden die ik niet wil steunen.*

- *Het brengt risico's voor mijn gezondheid met zich mee.*
- *Mijn nabestaanden worden op een moeilijk moment geconfronteerd met de orgaandonatie.*

Overwegingen vóór donatie:

- Opdracht tot naastenliefde
- Wederkerigheid: *als ik een orgaan nodig zou hebben zou ik het ook fijn vinden als iemand zijn/haar orgaan gedoneerd heeft. Daarom doe ik het ook.*
- Persoonlijke betrokkenheid: *voor een familielid ben je sneller bereid iets te doneren.*
- Eigen voordeel:
 - *Donatie kan voordeel opleveren bij belastingaangifte.*
 - *Regelmatig een persoonlijke gezondheidscheck (bij bloeddonderatie)*
- Besef van matigheid: *aardse bezittingen moeten ons niet beheersen (Mattheüs 6:19). Het is beter om matig te leven en van je overvloed uit te delen, dan zelf overdadig te leven.*
- Besef van algemeen belang: *donatie maakt (medisch) onderzoek mogelijk, waardoor in de toekomst betere behandeling mogelijk is.*
- Breder acceptatie: *door mijn donatie wordt het onderwerp 'doneren' breder geaccepteerd.*

Leerdoel 3: Jongeren leren hun eigen mening vormen over doneren.

In leerdoel 2 hebben we zwart-wit tegenover elkaar gezet hoe voor- en tegenstanders van donatie denken. Wanneer je zelf moet kiezen, zal het antwoord tussen deze uitersten vallen.

De volgende Bijbelgedeelten kunnen je bij deze afweging helpen:

- Genesis 50:2 en 25-26: *Jakob wordt na zijn dood in Egypte gemummificeerd. Hierbij werden al zijn organen uit zijn lichaam verwijderd. Daarover wordt in de Bijbel niet negatief gesproken. Dit is in Hebrreeën 11:22 nog eens herhaald.*
- Job 1:21: *Job verliest veel, maar gaat niet op zoek naar herstel. Hij aanvaardt het lijden in zijn leven en legt zich hier bij neer.*
- Jesaja 38: *In tegenstelling tot Job legt Hizkia zich niet bij zijn ziekte neer, maar bidt om een wonder van God.*
- Mattheüs 7:12: *wederkerigheid (zie leerdoel 2).*
- Markus 12:28-34: *God liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf.*
- Markus 12:41-44: *Vanuit je hart geven voor Gods dienst (collecte tijdens de kerkdienst).*
- Lukas 10:29-37: *Het is belangrijk om iemand te helpen, wie het ook is.*
- Johannes 13:31-35: *breder acceptatie. Er gaat iets van uit wanneer christenen hun naaste liefhebben en anderen kunnen dit voorbeeld volgen.*
- Romeinen 14:1-5: *Elkaars mening niet veroordelen.*
- 1 Korinthe 6:19-20: *Het lichaam is niet van onszelf maar is een tempel van de Heilige Geest.*
- 1 Korinthe 10:31: *Hoe en wat je ook doneert, het gaat er om dat je het tot eer van God doet.*
- 1 Korinthe 15:42-44: *De verwachting van de opstanding van het lichaam. Ook de 'falende' organen van de naaste zullen dan weer intact zijn, evenals jouw afgestane organen.*
- Jakobus 1:5: *Vraag de Heere om wijsheid bij het maken van je beslissing.*

2.2 - Programma-voorstel

De verschillende programmaonderdelen die uitgewerkt zijn in deze *Treffer* zijn te combineren tot een geheel. Het is aan te raden hieruit zelf een keuze te maken, die passend is bij de groepssamenstelling.

Ter inspiratie volgen hier 3 programmavoorsstellen van mogelijke combinaties. De voorstellen lopen op in moeilijkheidsgraad. Er wordt steeds aangegeven welke bijlagen geprint kunnen worden, wat de verwachte duur per onderdeel is en welke doelstelling (zie 2.1) er centraal staat.

<i>Programmavoorstel 1: (moeilijkheidsgraad *)</i>			
Programmaonderdeel	Bijlagen	Duur	Doelstelling
1. Opening Gebruik onderdeel 1.3, 6 en 7.		00:05	
2. Opwarmer 'Vangbal' 5.1.2		00:10	
3. Bijbelstudie Romeinen 14: 1-5 Zie onderdeel 3.1 en 3.2 zorg per groepje voor grote vellen en stiften.	1	00:40	2, 3
4. Pauze (zorg dat de spullen voor het volgende onderdeel klaar liggen)			
5. Nieren: 5.2.2 Maak een waterzuivering Zorg voor alle benodigdheden		00:30	
6. Afsluiting Gebruik de doelen uit onderdeel 1.2 als houvast voor een korte samenvatting. Gebruik onderdeel 6 en 7 voor gebed en zingen.		00:05	

<i>Programmavoorstel 2: (moeilijkheidsgraad **)</i>			
Programmaonderdeel	Bijlagen	Duur	Doelstelling
1. Opening Gebruik onderdeel 1.3, 6 en 7.		00:05	
2. Opwarmer 'Ga staan als...' 3.1.3			
3. Bijbelstudie Romeinen 14: 1-5 Zie onderdeel 3.1 en 3.3 en zorg per groepje voor de uitgeknipte teksten uit de bijlage en een groot vel.	1	00:30	1, 2, 5
4. Pauze			
5. 'In gesprek met...' 5.2.1 Let op een goede voorbereiding: niet alleen het uitnodigen van de mensen, maar ook duidelijk met hen doorspreken van de doelen en verwachtingen van de avond zijn.		00:45	5
6. Afsluiting Gebruik de doelen uit onderdeel 1.2 als houvast voor een korte samenvatting. Gebruik onderdeel 6 en 7 voor gebed en zingen.		00:05	

<i>Programmavoorstel 3: (moeilijkheidsgraad ***)</i>			
Programmaonderdeel	Bijlagen	Duur	Doelstelling
1. Opening Gebruik onderdeel 1.3, 6 en 7.		00:05	
2. Opwarmer Contouren 5.1.1. Zorg voor een behangrol of groot vel papier, en oefen van te voren even met de vorm en plek van sommige organen.		00:10	

3. Inleiding door jongere/leidinggevende Zie onderdeel 4. Voor achtergrondinformatie zie 2.1 en de literatuursuggesties bij onderdeel 7.		00:20	1, 2
4. Pauze			
5. Placemat 5.2.3	2	00:20	2, 5
6. Afsluiting Gebruik de doelen uit onderdeel 1.2 als houvast voor een korte samenvatting. Gebruik onderdeel 6 en 7 voor gebed en zingen.		00:15	

3. Bijbelstudie

De Bijbel spreekt niet in directe zin over orgaandonatie. Aangezien er veel verschillende meningen zijn over dit thema is er een intro-Bijbelstudie. Daarnaast zijn er twee vormen waarin jongeren hun mening vormen.

3.1 Intro – Werkvorm (optioneel) - Romeinen 14 vers 1 t/m 5

Doel

De jongeren zullen in het vervolg van de Bijbelstudie een beeld vormen over orgaandonatie. De meningen kunnen heel verschillend liggen. Vanuit de Bijbel valt er zowel voor als tegen orgaandonatie iets te zeggen. Daarom gaat er aan deze Bijbelstudie een intro vooraf waarin de jongeren vanuit de Bijbel opgeroepen worden om elkaars mening niet te veroordelen, maar deze te accepteren en te respecteren.

Benodigdheden

Voor deze opdracht heb je het volgende nodig:

- Bijbel, indien mogelijk Bijbel met kanttekeningen of Bijbel met uitleg

Uitleg opdracht

- *stap 1* – De jongeren krijgen even de tijd om het Bijbelgedeelte door te lezen en maken een korte samenvatting van wat er in deze teksten geschreven wordt. Deze worden daarna plenair besproken. Met elkaar zal je tot de conclusie komen dat de gelovigen opgeroepen worden om elkaars mening niet zomaar te veroordelen. Het is belangrijk dat de leidinggevende voor het vervolg van de avond dit ook benadrukt. Wel is het goed om je eigen mening te ‘wegen’ door met elkaar de discussie aan te gaan.

3.2 Werkvorm 1 (denken / doen)

Doel

Het doel van deze Bijbelstudie is dat jongeren een mening vormen met betrekking tot orgaandonatie. In de Bijbel wordt hier niet concreet over gesproken en daarom is het moeilijk om dit volledig op basis van een Bijbelbedeelte te doen. De jongeren zoeken bij hun argumenten een Bijbelgedeelte dat het argument onderschrijft. Daarin zal voor de jongeren duidelijk worden dat de Bijbel zich niet voor of tegen orgaandonatie uitspreekt. De jongeren leren ook dat zulke vragen in het bijzonder in het gebed aan de Heere voorgelegd moeten worden.

Benodigdheden

Voor deze opdracht heb je het volgende nodig:

- Groot vel om op te tekenen. Bij voorkeur A2, anders A3
- Stift(en)
- Bijbel met uitleg of Bijbel met kanttekeningen
- Pen en papier

Uitleg opdracht

- *stap 1* – De jongeren hebben waarschijnlijk voor zichzelf al wel eens nagedacht of ze voor of tegen orgaandonatie zijn. In deze eerste stap kiezen de jongeren of ze op deze avond argumenten willen bedenken voor of tegen orgaandonatie. Zodoende wordt de groep in twee groepen ‘opgesplitst’. Het is belangrijk om hierbij te benadrukken dat een ieder zijn eigen mening volgt. Als de twee groepen groot zijn is het voor de werkbaarheid beter om de groepen onder te verdelen in kleinere groepjes.
- *stap 2* – In de tweede stap gaan de groepen argumenten bedenken voor of tegen orgaandonatie. Ook proberen de jongeren bij ieder argument een Bijbeltekst te vinden die dat argument onderschrijft. Als leidinggevende kan je ervoor kiezen om de Bijbelteksten die genoemd worden in leerdoel 3 van deze Treffer (en eventueel nog andere teksten) op een lijstje te geven aan de jongeren.
- *stap 3* – Voor deze opdracht is het de bedoeling dat een van de leidinggevenden op een A2-vel (of A3) een grote weegschaal heeft getekend. Boven de weegschaal komt dan de titel ‘Ja of Nee?’. Als de groepen een aantal argumenten verzameld hebben en daarbij een Bijbeltekst hebben gevonden kunnen deze argumenten ‘op de weegschaal gezet worden’. Zo krijg je een grote weegschaal met aan de ene kant argumenten voor en aan de andere kant argumenten tegen. Laat de jongeren een foto maken van de weegschaal of maak zelf een foto en verstuur deze naar de jongeren. Zo hebben ze een handige ‘tool’ als ze een keuze moeten maken.
- *stap 4* – Er zijn nu verschillende argumenten voor en tegen opgeschreven. Het is niet nodig om te bepalen wat de beste keuze is. Het is ook niet nodig om een verhitte discussie op gang te brengen. Wel is het als leidinggevende belangrijk om te benadrukken dat zeker zulke vragen in het gebed aan de Heere voorgelegd moeten worden.

3.3 Werkvorm 2 (denken)

Doel

Deze Bijbelstudie kan worden gebruikt in plaats van de Bijbelstudie over orgaandonatie. Deze Bijbelstudie gaat niet over orgaandonatie maar wel over het lichaam. In de Bijbel (en dan vooral in het oude testament) worden bepaalde organen symbolisch genoemd. Het is de bedoeling dat de jongeren in deze Bijbelstudie op zoek gaan naar de betekenis van het woord ‘nieren’ in de Bijbel.

Benodigdheden

Voor deze opdracht heb je het volgende nodig:

- Uitgeprinte versies Bijbelstudie ‘orgaandonatie (Bijlage 1)
- Bijbel met uitleg of Bijbel met kanttekeningen
- A3-vel

Uitleg opdracht

- *stap 1* – Eerst worden er groepjes gevormd. Iedere jongere krijgt een van de twaalf teksten (uitgeknipt). De jongeren met dezelfde tekst gaan bij elkaar in het groepje. Als er dus 12 jongeren op de vereniging zijn werkt iedereen alleen, als er 24 jongeren zijn bestaan de groepjes uit twee personen, enzovoorts. Mocht de groep kleiner dan 12 zijn, maak je een keuze uit de Bijbelteksten.
- *stap 2* – De jongeren gaan op zoek naar de betekenis van het woord ‘nieren’ in de tekst die ze gekregen hebben. Hiervoor gebruiken ze de Bijbel met uitleg of de Bijbel met kanttekeningen.
- *stap 3* – In deze stap worden de antwoorden van de verschillende groepjes vergeleken. Waarschijnlijk lijken de meeste antwoorden een beetje op elkaar. De drie antwoorden die het meeste voorkomen worden op een A3-vel geschreven. Op dit A3-vel zijn zowel de nieren als het hart getekend (dit kan de leidinggevende van tevoren doen of hij kan een of

een aantal jongeren vragen om dit te doen). De antwoorden worden om de nieren heen geschreven.

- *stap 4* – In de Bijbel wordt vaak over de nieren gesproken, namelijk 32 keer. Er wordt echter liefst 808 keer over het hart gesproken. Met elkaar of in groepjes denken de jongeren na over de betekenis van het hart in de Bijbel. De betekenissen die het meest voorkomen worden op het A3-vel om het hart heen geschreven.

4. Inleiding

Hoe zet je een goede inleiding op? Soms is het lastig om een goede lijn te vinden. Daarom wordt hier een opzet gegeven voor een inleiding. Uiteraard moet je deze zelf verder uitwerken.

Onderdeel	Duur
<u>Intro</u> Start met een persoonlijk verhaal over orgaandonatie. Op internet zijn verschillende verhalen te vinden. Bijvoorbeeld: http://niervoorjeroen.nl of http://mijneigenkoers.nl/ervaringen/mijn-verhaal/charlotte/	00:05
<u>Kern</u> • Vertel jongeren hoe orgaandonatie werkt • Bespreek met jongeren hoe de Bijbel spreekt over orgaandonatie. • Wat zeggen voorstanders? Wat zeggen tegenstanders?	00:10
<u>Afsluiting</u> Sluit af met de opmerking dat er niet zomaar een passend antwoord gegeven kan worden, maar dat we wel bewust de keuzes moeten maken. Sluit eventueel af met de opdracht: - Schrijf voor jezelf op waarom je wel of niet donor zou willen worden. - Welk gedeelte van de avond heeft je geholpen om deze keuze te maken?	00:05

5. Verwerking

Naast de inleiding is het belangrijk om de inhoud ook te verwerken. Hieronder worden een aantal verwerkingsvormen aangeboden. Maak een keuze voor een of meerdere van deze werkvormen.

5.1 Opwarmers

Een opwarmer is een korte werkvorm om het thema vooraf in te leiden en de aandacht van de jongeren te trekken of om hen in de sfeer van het onderwerp te laten komen.

5.1.1 Contouren

Teken op een groot vel papier/behangrol de contouren van het menselijk lichaam. Hang dit voorin de zaal. Laat elke keer een jongere naar voren komen om met een stift in het lichaam te tekenen/schrijven welk lichaamsdeel/orgaan/weefsel voor transplantatie/ donatie in aanmerking komt.

Dat zijn de volgende: huid, oogweefsel, hartkleppen, hart, bot-en peesweefsel, grote bloedvaten, longen, leven, nieren, alvleesklier, dunne darm, bloed, haren, eikel/sperma (pas op dat er bij het noemen van).

Misschien dat een jongere het noemt: ook ontlasting kan gedoneerd en ingebracht worden bij een patiënt waarvan de darmflora zo van slag is dat de stoelgang voor grote problemen zorgt.

5.1.2 *Vangbal*

Optie 1: Laat de jongeren los in de ruimte gaan staan. Zorg voor een zachte bal. De bal wordt elke keer naar een andere jongere gegooid. Als je de bal gevangen hebt, moet je binnen vijf tellen een lichaamsdeel/orgaan/weefsel noemen dat voor transplantatie in aanmerking komt. Als dat niet lukt, ben je af en moet je gaan zitten. Wie blijft er tot het eind staan? Om het moeilijker te maken kan je de opdracht geven dat niet steeds dezelfde onderdelen genoemd mogen worden.

Optie 2: Hetzelfde als hiervoor, maar dan met de opdracht om een goed doel te noemen waaraan je je geld zou geven.

5.1.3 *Ga staan als...*

Alle jongeren zitten in een rondje om de groepsleider heen. De groepsleider zegt elke keer 'Ga staan als...'

Voorbeelden:

- ... je bloed zou gaan geven als je 18 wordt.
- ... je haren doneren een onnuttige rage vindt.
- ... je nooit je hart zou willen doneren.
- ... je 10 procent van de inkomsten van je bijbaantje aan goede doelen geeft.
- ... geen organen van een ander zou willen aannemen.
- etc.

Vraag elke keer ook naar de motivatie erachter. Vraag de motivatie niet alleen aan de jongeren die gaan staan, maar juist ook aan de jongeren die blijven zitten.

5.2 *Verwerkingsvormen*

5.2.1 *In gesprek met...*

Nodig iemand uit die te maken hebben gehad met het thema donor. Denk bijvoorbeeld aan een bloeddonor, iemand die een nier heeft afgestaan/gekregen, haren heeft gedoneerd of iets dergelijks. Laat deze mensen iets vertellen over hun motivatie om te geven/ te ontvangen en geef de jongeren de gelegenheid om hun vragen te stellen. Als je veel verschillende mensen kunt vinden en een wat grotere jongerengroep hebt, kan het ook leuk zijn om een carrousel te maken: op verschillende plekken in het gebouw staan mensen, en de jongeren gaan in groepjes bij de 'stations' langs.

5.2.2 *Nieren*

Nieren zuiveren je bloed. Ze zorgen ervoor dat je bloed en dus je lichaam vrij wordt van alle schadelijke stoffen die je binnenkrijgt. Wij gaan de werking van de nier nabouwen: we gaan een waterzuivering bouwen.

Benodigdheden

- Een lege colafles
- Vuil water uit sloot
- Watten
- Schoon grind
- Fijn zand (bijvoorbeeld zand uit de zandbak)

Werkwijze

Knip eerst de onderkant van de fles en zet het overige deel ondersteboven op het afgeknipte stuk. Doe achtereenvolgens de watten, zand en grind in de fles, zodat je drie lagen krijgt.

Nu kun je het vuile water bovenin de waterzuivering gieten. Even wachten...en het water komt er een stuk schoner uit! Wij goten modderwater boven in de installatie en het kwam er, hoewel enigszins gelig, helder onderuit!

5.2.3 *Placemat*

Voor deze verwerking heb je de lichaamscontourtekening van de Opwarmer 1 nodig. Hang deze op een goed zichtbare plek. Verdeel de groep in kleinere groepjes van vier jongeren. Elk groepje krijgt een groot vel papier dat vijf vlakken is verdeeld, zoals op de afbeelding. Elke jongeren krijgt één van de zijvlakken, het middelste vlak blijft nog leeg. Laat de jongeren eerst voor zichzelf bedenken welke onderdelen van hun lichaam ze zouden willen doneren. Daarna bedenken ze welke onderdelen van het lichaam ze zouden willen ontvangen. Dat schrijven ze in hun persoonlijke vlak.

Daarna gaan de jongeren met elkaar in gesprek. Welke organen zouden alle jongeren wel willen doneren of ontvangen? Over welke organen is er discussie? Wat zijn de argumenten die meespelen? Het is de bedoeling dat het middelste vlak nu gevuld gaat worden met drie lijstjes: 1. Iedereen in dit groepje zou dit orgaan doneren. 2. Iedereen in dit groepje zou dit orgaan ontvangen. 3. Niemand in het groepje zou dit orgaan doneren of accepteren.

Het gesprek is het belangrijkste, niet zozeer de placemat zelf.

Voor een voorbeeld van een Placemat zie bijlage 2

6. Bidden en danken

Elke verenigingsavond begin je met gebed. Het is goed om in het gebed naast de actuele en persoonlijke zaken ook te bidden voor onderwerpen die te maken hebben met het thema van de avond.

Bidden en danken

- Bidden of we deze avond op een serieuze en open manier mogen nadenken over orgaandonatie.
- Bidden om de leiding van de Heere bij dit lastige onderwerp, waarbij veel verschillende visies zijn.
- Bidden voor alle mensen die wachten op een orgaandonatie. Deze onzekere periode is vaak lang en intensief.
- Bidden om het besef dat ons lichaam een tempel van de Heilige Geest is. Bidden om vanuit dat besef ook de beslissing te nemen rondom het thema orgaandonatie.
- Vragen of we in alles wat we doen het mag gaan om Gods eer in ons leven.
- Danken dat de Heere de mens zo wonderlijk gemaakt heeft en ons lichaam Hem toebehoort.

7. Zingen

Welke psalmen en welke liederen passen goed bij het thema van de avond?

Psalmen

Psalm 27:7
Psalm 31:15
Psalm 32:4
Psalm 37:2,3
Psalm 41:6

Psalm 55:13
Psalm 73:13,14
Psalm 89:10
Psalm 104:14,15
Psalm 105:3

Psalm 115:9
Psalm 128:1
Psalm 139
Psalm 143:10
Gebed des Heeren: 5

Liederen uit 'Tot Zijn eer'

- Lied 33: *Gedenk aan je Schepper*
- Lied 44: *Heer', wees mijn Gids*
- Lied 65: *Leer mij Uw weg, o Heer'*
- Lied 69: *Neem mijn leven, laat het Heer'*
- Lied 100: *Van U zijn alle dingen*

8. Literatuurverwijzingen

Wil je meer lezen over dit onderwerp? Wil je informatie voor je inleiding? In de onderstaande boeken kan je er meer over lezen.

- Dr. H.J. Agteresch. 2003. *Orgaandonatie: doen of laten?* In: Als grenzen vervagen. Medische beslissingen rondom het levenseinde. Houten: Den Hertog, p. 51-56.
- L. Kroon. 2015. *Orgaandonatie uit naastenliefde?* In: Daniël, 23 juli 2015. Te raadplegen via de website van de Jeugdbond:
<https://www.jbgg.nl/zoeken/?q=orgaandonatie&filter=Polyspot&Jaar%5B%5D=Y2015>
- (NPV). 2016. Thema orgaandonatie. Te raadplegen via:
<https://npvzorg.nl/thema/orgaandonatie/>
- Dr. R. Seldenrijk. 2013. *Orgaandonatie en transplantatie*. In: Waardevol LEVEN. Een praktische handreiking bij medisch-ethische keuzes. Amsterdam: Uitg. Buijten & Schipperheijn, i.s.m. de NPV, p. 133-140.
- Ds. A. Schreuder. 2015. *Orgaandonatie en naastenliefde*. Artikelenserie in: De Saambinder. (Te raadplegen via digibron).
- J. Veldhoen. 2009. *Bloed is leven*. In: Daniël, 24 september 2009. (Te raadplegen via digibron).

Nieren

1. Job 16:13

Zijn schutters hebben mij omringd; Hij heeft mijn nieren doorspleten, en niet gespaard; Hij heeft mijn gal op de aarde uitgegoten.

2. Job 19:27

Denwelken ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde; mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot.

3. Psalmen 7:10

Laat toch de boosheid der goddelozen een einde nemen, maar bevestig den rechtvaardige, Gij, Die harten en nieren beproeft, o rechtvaardige God!

4. Psalmen 16:7

Ik zal den HEERE loven, Die mij raad heeft gegeven; zelfs bij nacht onderwijzen mij mijn nieren.

5. Psalmen 26:2

Proef mij, HEERE, en verzoek mij; toets mijn nieren en mijn hart.

6. Psalmen 73:21

Als mijn hart opgezwollen was, en ik in mijn nieren geprikkeld werd,

7. Psalmen 139:13

Want Gij bezit mijn nieren; Gij hebt mij in mijner moeders buik bedekt.

8. Spreuken 23:16

En mijn nieren zullen van vreugde opspringen, als uw lippen billijkheden spreken zullen.

9. Jeremia 11:20

Maar, o HEERE der heirscharen, Gij rechtvaardige Rechter, Die de nieren en het hart proeft! laat mij Uw wraak van hen zien; want aan U heb ik mijn twistzaak ontdekt.

10. Jeremia 12:2

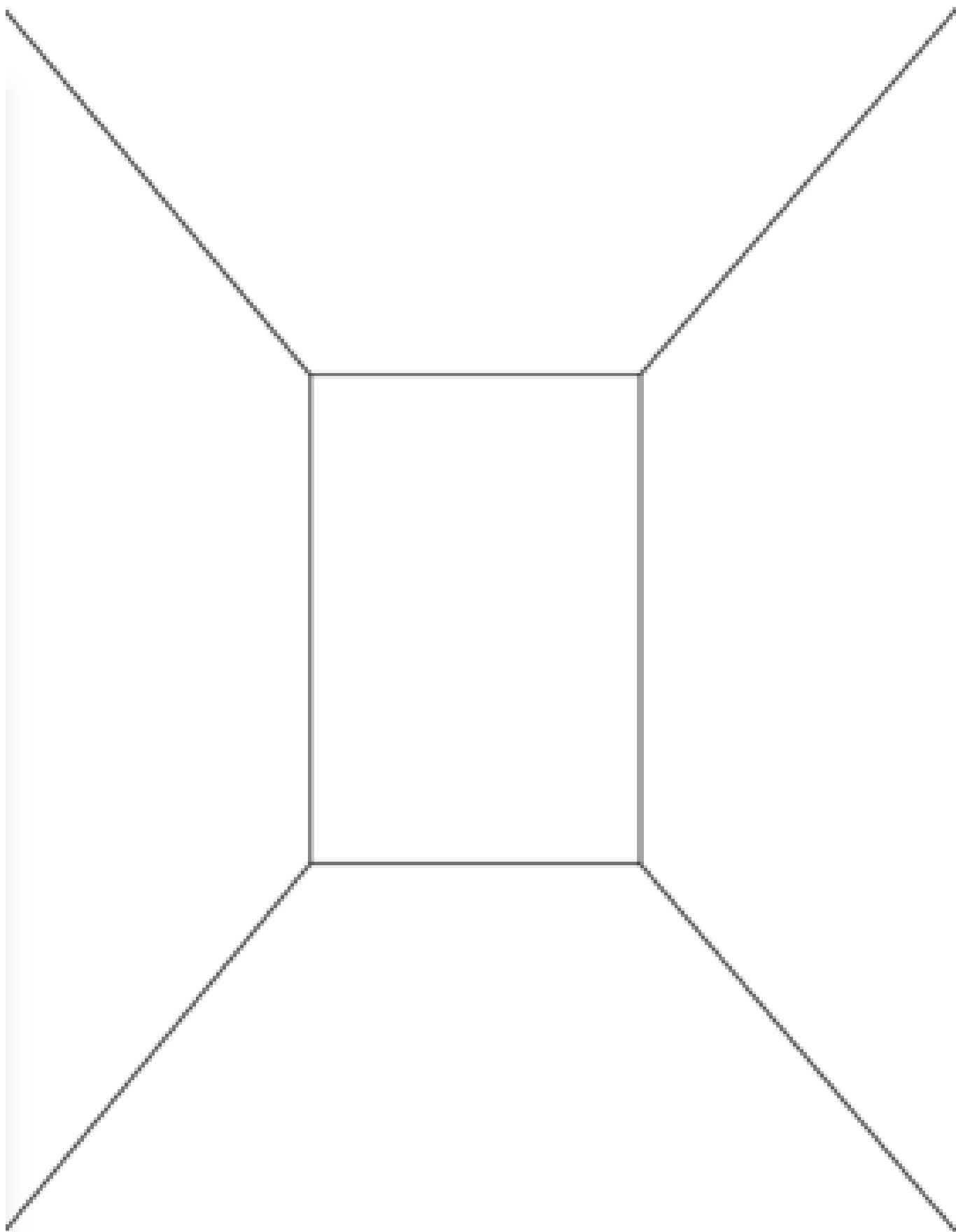
Gij hebt ze geplant, zij zijn ook ingeworteld, zij gaan voort, ook dragen zij vrucht; Gij zijt wel nabij in hun mond, maar verre van hun nieren.

11. Jeremia 17:10

Ik, de HEERE, doorgrond het hart, en proef de nieren; en dat, om een iegelijk te geven naar zijn wegen, naar de vrucht zijner handelingen.

12. Jeremia 20:12

Gij dan, o HEERE der heirscharen, Die den rechtvaardige proeft, Die de nieren en het hart ziet, laat mij Uw wraak van hen zien, want ik heb U mijn twistzaak ontdekt.

De meest actuele informatie over donorregistratie is te vinden op: <https://orgaandonatie.nu/>

Hieronder staat kort vermeld hoe donorregistratie in Nederland is geregeld. Voor uitgebreidere informatie en actuele cijfers kunt u terecht op www.transplantatiestichting.nl/onderwijs.

Registratie

Nederland heeft een Donorregister. Met het register wordt voorkomen dat nabestaanden op een emotioneel moment een moeilijke beslissing moeten nemen. Nederland hanteert een zogenaamd toestemmingssysteem. Dat wil zeggen dat iemand uitdrukkelijke toestemming geeft voor donatie door het invullen van een donorformulier of door de keuze eenmalig digitaal door te geven aan het Donorregister.

Bij een bezwaarsysteem, dat onder andere in België wordt gehanteerd, ben je automatisch donor tenzij je expliciet hebt aangegeven geen donor te willen zijn.

De volgende keuzes kunnen geregistreerd worden:

- Keuze 1: Ja, ik geef toestemming (Hier kan tevens aangegeven worden welke organen of weefsels iemand NIET wil afstaan)
- Keuze 2: Nee, ik geef geen toestemming
- Keuze 3: Mijn nabestaanden beslissen
- Keuze 4: Een specifieke persoon beslist.

Leeftijd

Kinderen jonger dan twaalf jaar kunnen geen keuze in het Donorregister (laten) vastleggen. De arts vraagt dan toestemming aan ouder(s) of voogd.

Tot zestien jaar kunnen de ouder(s) of voogd de geregistreerde donatietoestemming van de jongere herroepen. Zijn beide ouders of de voogd afwezig of onbereikbaar, dan mag de donatie wel. Heeft de jongere 'nee' geregistreerd, dan kunnen de ouder(s) of voogd dit niet negeren en zal de jongere geen donor zijn.

Zodra iemand achttien wordt, krijgt hij een brief van de minister van VWS met de vraag of hij/zij zijn keuze kenbaar wil maken bij het Donorregister.

Donortekort

Er zijn veel donoren nodig. De wachtlijsten voor organen en weefsels zijn lang. Voor sommige mensen zelfs te lang. Zij overlijden omdat er niet op tijd een geschikte donor voor hen beschikbaar is. Lang niet iedereen die als donor geregistreerd staat, wordt na zijn overlijden ook daadwerkelijk donor. Of een orgaan of weefsel geschikt is voor donatie hangt van veel factoren af. Zoals de omstandigheden waaronder je overlijdt, waaraan en wanneer. Veruit de meeste mensen die overlijden kunnen geen orgaandonor worden. Dat je als donor geregistreerd staat, betekent dus niet automatisch dat je ook daadwerkelijk donor wordt.

Campagnes

In de afgelopen jaren zijn verschillende campagnes gevoerd om aandacht te vragen voor het onderwerp en het belang van het registreren van de keuze. Ook vinden elk jaar zogenoemde aanschrijvingen plaats van specifieke groepen mensen. Zo ontvangen jongeren die 18 jaar worden een persoonlijke mailing met de vraag of zij hun keuze willen laten registreren in het Donorregister. Sinds 2009 loopt de massamediale campagne Nederland zegt Ja, een initiatief van het ministerie van VWS, de gezondheidsfondsen in Nederland, zoals de Nierstichting en de Hartstichting en andere belangrijke organisaties in het donorveld, zoals de NTS en het Donorregister. Het doel is het tekort aan donororganen terug te dringen. Centraal in deze campagne staat de website www.jaofnee.nl.

Een kwestie van kiezen

Toelichting en mogelijke argumenten bij de vier keuzes.

1. JA, IK GEEF TOESTEMMING

Je organen en weefsels kunnen na je overlijden worden gebruikt voor transplantatie. Je kunt bij deze optie aankruisen welke organen of weefsels je niet wilt doneren.

Argumenten:

- Naasteliefde: Ik wil graag iets voor een ander doen;
- Ik heb na mijn dood zelf toch niets meer aan mijn organen en weefsels;
- Wederkerigheid: als ik zelf een orgaan of weefsel nodig zou hebben, vind ik het ook fijn dat mensen zich als donor hebben opgegeven;
- Principe: 'dat doe je gewoon'.

2. NEE, IK GEEF GEEN TOESTEMMING

Je wordt geen orgaan- of weefseldonor na je dood.

Argumenten:

- Ik ben bang dat mijn ziel niet goed terecht komt;
- Dan voel ik me niet meer compleet;
- Ik ben bang dat ze me eerder dood laten gaan;
- Geloofsovertuiging: dat mag niet van mijn geloof;
- Ik wil heel mijn graf in;
- Ik vind het niet fijn voor mijn nabestaanden.

3. MIJN NABESTAANDEN BESLISSEN

Als de overlijdensomstandigheden daarvoor geschikt zijn, beslist je familie of je eventuele partner of je organen en weefsels mogen worden gebruikt voor transplantatie.

Argumenten voor:

- Voor mij maakt het niet meer uit wat er na mijn dood met me gebeurt, voor mijn nabestaanden wel. Daarom vind ik dat zij de keuze moeten maken;
- Ik heb er wel met nabestaanden over gepraat maar kon (nog) geen keuze maken. Daarom laat ik de beslissing aan een ander over;
- Ik wil nu zelf geen beslissing nemen.

Argumenten tegen

- Onzekerheid: ik vind het niet fijn dat ik niet weet wat er na mijn dood met mijn organen en weefsels gebeurt;
- Ik wil mijn nabestaanden niet met een moeilijke beslissing opzadelen.

4. EEN SPECIFIEKE PERSOON BESLIST

Je kiest een specifieke persoon die beslist of je organen en weefsels mogen worden gebruikt voor transplantatie.

Argumenten:

Hier gelden in grote lijnen dezelfde argumenten als bij keuze 3. Het verschil is dat je hier een expliciete keuze maakt wie mag beslissen. Als je bijvoorbeeld geen goede band hebt met je

officiële nabestaanden kun je voor deze optie kiezen, door bijvoorbeeld je beste vriend aan te wijzen. Een tegenargument is dat je relatie met deze specifieke persoon kan veranderen, je krijgt bijvoorbeeld ruzie. Als je vergeet je keuze te wijzigen kan deze persoon dus alsnog over jouw organen en weefsels beslissen.

WAT KIES JIJ?

Bron: www.donorwise.nl

verbindt jongeren

